

TEMA 5:

**El centre específic d'educació especial.
Característiques del projecte educatiu i
del projecte curricular: referents bàsics i
criteris per a la seva elaboració.**

Tema 5.

El centre específic d'educació especial. Característiques del projecte educatiu i del projecte curricular: referents bàsics i criteris per a la seva elaboració.

Índex

1.	INTRODUCCIÓ.....	2
2.	MARC LEGISLATIU.....	3
3.	EL CENTRE D'EDUCACIÓ ESPECIAL.....	4
3.1.	LEGISLACIÓ.....	4
3.2.	CONCEPTE.....	4
4.	PROCÉS I CRITERI D'ESCOLARITZACIÓ.....	5
4.1.	PROCÉS.....	5
4.2.	CRITERIS D'ESCOLARITZACIÓ.....	5
5.	ELS MESTRES D'EDUCACIÓ ESPECIAL.....	6
6.	CARACTERÍSTIQUES DEL PEC I DEL PROJECTE CURRICULAR.....	7
6.1.	PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE (PEC).....	7
6.2.	CURRÍCULUM.....	8
6.3.	PLA INDIVIDUALITZAT (PI).....	9
7.	EL RECORREGUT D'ESCOLARITZACIÓ DELS ALUMNES AMB NEE.....	11
7.1.	ALUMNES QUE COMPARTEIXEN RECURSOS I SERVEIS.....	11
7.2.	PROGRAMES DE DIVERSIFICACIÓ CURRICULAR.....	11
7.3.	PROGRAMES DE FORMACIÓ I INSERCIÓ.....	11
7.4.	PROGRAMES DE FORMACIÓ PER A LA TRANSICIÓ A LA VIDA ADULTA.....	11
7.5.	ITINERARIS FORMATIUS ESPECÍFICS.....	12
8.	ALTRES SERVEIS.....	12
8.1.	AULA INTEGRAL DE SUPORT (AIS).....	12
8.2.	CEEPSIR.....	13
9.	CONCLUSIÓ.....	14
10.	BIBLIOGRAFIA.....	15
11.	WEBGRAFIA.....	15
12.	ESQUEMA.....	16
13.	GLOSSARI.....	20

1. INTRODUCCIÓ

El tema que tractarem a continuació ha patit molts canvis en els darrers anys. Per entendre els canvis que s'han succeït en els darrers anys a les escoles d'educació especial hem de partir de la legislació vigent, és a dir, el Decret 150/2017 del 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu. Aquest Decret ha generat una modificació al sistema educatiu català i del tractament de l'alumnat per oferir una visió molt més inclusiva.

Al llarg del tema desenvoluparem les característiques dels centres d'educació especial (CEE), els aspectes organitzatius i també educatius.

També tindrem en compte les característiques dels seus projectes educatius i del tractament que es fa del Currículum segons les etapes educatives que atenen dins de l'escola.

Hem de tenir present que aquest desenvolupament es realitza d'acord amb la LOE (Llei Orgànica 2/2006, del 3 de maig, d'Educació) i les modificacions que afegeix la LOMCE (Llei Orgànica 8/2013 del 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa), la LEC (Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació) i el Decret 150/2017 del 17 d'octubre de l'atenció educativa.

Tal i com esmenta Ignasi Puigdellívol (2009), l'acció educativa amb els alumnes ha de fonamentar-se en dos principis bàsics: acollir el dèficit ajudant a l'alumne en el seu procés d'autoconeixement a descobrir les seves aptituds i limitacions, i reduir la discapacitat mitjançant les aptituds i capacitats que poden desenvolupar-se mitjançant el procés d'aprenentatge.

2. MARC LEGISLATIU

La LOE (2/2006) va modificar la nomenclatura dels centres d'educació especial, abans esmentats centres específics d'educació especial.

Segons la LEC (12/2009):

- L'article 74 especifica que l'escolarització d'aquest alumnat en unitats o centres d'educació especial, es pot estendre fins als vint-i-un anys i només s'ha de portar a terme quan les seves necessitats no puguin ser ateses en el marc de les mesures d'atenció a la diversitat dels centres ordinaris.
- L'article 111.4 informa que els centres que ofereixen ensenyaments adreçats a alumnes amb necessitats educatives especials que no puguin ser ateses en el marc de les mesures d'atenció a la diversitat dels centres ordinaris es denominen centres d'educació especial.

Per últim, hem de tenir present que el Decret 150/2017 estableix que únicament els alumnes amb discapacitats greus o severes que necessiten una alta intensitat de suport educatiu i mesures curriculars, metodològiques, organitzatives o psicopedagògiques altament individualitzades poden ser escolaritzats en centres d'educació especial.

3. EL CENTRE D'EDUCACIÓ ESPECIAL

3.1. LEGISLACIÓ

L'any 1982 amb la publicació de la LISMI, el Decret 117/84 d'integració escolar, el Decret 299/1997 sobre l'atenció educativa a l'alumnat amb necessitats educatives especials i de diverses lleis educatives, l'educació dels alumnes amb necessitats educatives especials ha anat canviant força. Aquest canvi ha volgut ajustar-se cada cop més a les necessitats socials actuals.

A Catalunya dins del marc de la LEC els centres d'educació especial han d'estructurar-se com a organitzacions flexibles per tal de promoure pràctiques i experiències dirigides a tot l'alumnat. Aquests centres han de donar resposta a les necessitats que presenta cadascun dels alumnes i garantir el suport a la inclusió.

3.2. CONCEPTE

El concepte d'educació especial ha de desenvolupar-se dins d'una educació ordinària deixant enrere la idea d'educació paral·lela, com vam poder observar al primer tema.

L'educació especial és una de les branques de l'educació que ofereix atenció educativa basant-se en l'equitat a alumnes amb necessitats educatives especials que poden o no, presentar discapacitats.

Per poder oferir una bona atenció educativa ens centrarem en les seves condicions, necessitats, interessos i potencialitats tenint una mirada inclusiva.

Com a mestres d'educació especial hem de facilitar un conjunt de processos orientats a eliminar o minimitzar les barreres que limiten l'aprenentatge i la participació de tot l'alumnat.

Les barreres poden trobar-se als elements i les estructures del sistema educatiu, als centres educatius, a la comunitat, a les lleis educatives i a les polítiques educatives.

4. PROCÉS I CRITERI D'ESCOLARITZACIÓ

4.1. PROCÉS

Segons el Decret 150/2017 del 17 d'octubre, tots els alumnes s'escolaritzaran en centres educatius ordinaris d'acord amb el procés d'admissió vigent.

L'escolarització d'alumnes amb NEE requereix el reconeixement d'aquestes necessitats en l'informe de l'Equip d'Assessorament Psicopedagògic (EAP) de reconeixement de necessitats específiques de suport educatiu i ha de tenir en compte les orientacions descrites en aquest informe.

Excepcionalment, els pares, mares i/o tutors legals poden sol·licitar l'escolarització de l'infant en un centre d'educació especial (CEE), únicament quan els alumnes tinguin discapacitats greus o severes que necessitin una elevada intensitat de suport educatiu i mesures curriculars, metodològiques, organitzatives o psicopedagògiques altament individualitzades.

4.2. CRITERIS D'ESCOLARITZACIÓ

Per a l'escolarització en un centre d'educació especial és necessari:

- El reconeixement de NEE en l'informe de l'EAP reconeixent les necessitats específiques de suport educatiu.
- L'acceptació dels pares, mares i/o tutors legals a la proposta d'escolarització feta per l'EAP.
- Si no hi ha acceptació per part dels pares, mares i/o tutors legals és preceptiu l'informe de la inspecció educativa.
- La resolució del director/a dels SSTT havent considerat prèviament l'informe detallat en l'apartat a), la voluntat de la família i, si s'escau, l'informe de la inspecció educativa, ha d'autoritzar la sol·licitud d'escolarització.

La proposta d'escolarització respon a l'informe de reconeixement de necessitats específiques de suport educatiu elaborat per l'EAP al llarg de l'escolarització i en qualsevol etapa.

5. ELS MESTRES D'EDUCACIÓ ESPECIAL

Un dels perfils professionals dins dels centres d'educació especial és el dels mestres d'educació especial. Aquests, hem de centrar la nostra intervenció en els següents apartats:

- Impartir els ensenyaments acordats als alumnes.
- Exercir la tutoria d'un grup d'alumnes.
- Col·laborar amb els diferents especialistes del centre.
- Col·laborar amb altres professionals que intervinguin al centre.
- Coordinar i supervisar l'escolarització dels alumnes amb escolarització compartida.

6. CARACTERÍSTIQUES DEL PEC I DEL PROJECTE CURRICULAR

6.1. PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE (PEC)

El Projecte Educatiu de Centre (PEC) ha d'incloure:

- Definició institucional (qui som): ha de recollir els trets identificatius del centre, el caràcter propi, les seves característiques del context i les necessitats educatives dels alumnes.
- Objectius del centre (què pretenem): ha d'haver la justificació dels objectius i les prioritats educatives. També ha de recollir els plantejaments educatius en termes d'equitat, excel·lència, coeducació, convivència, inclusió i atenció a la diversitat.

Els objectius han d'incloure el desenvolupament, els aprenentatges i els resultats dels alumnes en l'àmbit acadèmic i la relació amb l'entorn.

- Concreció i desenvolupament del projecte (com ho fem): en aquest apartat trobarem els criteris d'organització pedagògica i per al desenvolupament dels currículums tenint en compte els criteris metodològics, organitzatius i de gestió propis del centre. criteris d'estructura organitzativa i de gestió.
- L'avaluació (com ho avaluem): haurà d'incloure els indicadors de progrés que proporcionen informació rellevant i ajuda en la presa de decisions del context, dels recursos i dels processos que es duen a terme.
- L'aprovació i difusió del PEC: el document ha de confeccionar-se conjuntament entre el claustre i els professionals d'atenció educativa. Ha d'aprovar-se amb el consentiment del Consell Escolar del centre.

6.2. CURRÍCULUM

El currículum regula els elements que determinen els processos d'ensenyament i aprenentatge per a cadascun dels ensenyaments. El currículum té diferents elements: els objectius de les diferents etapes educatives, les competències, els continguts, la metodologia didàctica i els criteris d'avaluació.

Als centres d'educació especial hi ha dos currículums referents:

- Currículum de 2n Cicle d'educació infantil: Decret 181/2008 del 9 de setembre.
- Currículum d'educació primària: Decret 119/2015 del 23 de juny.

Els centres d'educació especial han de prendre com a referents les mateixes competències que els alumnes han d'adquirir en finalitzar l'escolarització obligatòria:

- Competència comunicativa lingüística i audiovisual.
- Competència matemàtica.
- Competència en coneixement i interacció amb el món físic.
- Competència social i ciutadana.
- Competència artística i cultural.
- Competència digital.
- Competència d'aprendre a aprendre.
- Competència d'autonomia, iniciativa personal i emprenedoria.

La selecció i la combinació dels continguts curriculars han de permetre que l'alumne pugui arribar a ser competent en el seu context social per assolir una millor qualitat de vida i una millor satisfacció en l'estil de vida propi.

Per tal d'establir les competències a assolir tenint en compte les particularitats de cada alumne és necessari elaborar un Pla Individualitzat (PI).

El PI de cada alumne d'un centre d'educació especial ha de recollir les valoracions i la presa de decisions dels equips docents, amb la col·laboració, si escau de l'EAP i la participació de la família i l'alumne, sobre la planificació de mesures i suports que donaran resposta a les necessitats educatives i socials de l'alumne.

La documentació acadèmica i els requisits formals de l'avaluació dels alumnes de l'educació bàsica dels centres d'educació especial es regeix per la normativa sobre el procediment, els documents i els requisits formals del procés d'avaluació d'educació infantil (Ordre EDU/484/2009 del 2 de novembre) i de l'educació primària (ORDRE ENS/164/2016 del 14 de juny).

6.3. PLA INDIVIDUALITZAT (PI)

El Pla individualitzat (PI) és el conjunt de suports i adaptacions que un determinat alumne pot necessitar en els diferents moments i contextos escolars i també és el document escrit on consten aquestes decisions.

Segons el document per a l'organització i la gestió dels centres el pla de suport individualitzat (PI) de cada alumne d'un centre d'educació especial ha de recollir les valoracions i la presa de decisions dels equips docents i la planificació de mesures, actuacions i suports per donar resposta a les necessitats educatives i socials de l'alumne, a partir de la programació d'aula i amb la participació de la família i sempre que sigui possible del mateix alumne.

El document s'ha d'elaborar en un màxim de dos mesos des del moment en que se'n determini la necessitat i és el tutor/a la persona responsable de l'elaboració i del seguiment. Cal la col·laboració de l'equip docent i si fos necessari l'assessorament dels serveis educatius i del psicopedagog/a del centre.

Un cop elaborat el document la direcció del centre l'aprova amb el vistiplau de la Comissió d'atenció a la diversitat (CAD). La família i/o els tutors legals han de col·laborar en l'elaboració del document i en el seguiment.

El PI ha d'incloure les mesures i els suports adreçats a l'alumne referents als àmbits, àrees o matèries que afavoreixen l'assoliment de les competències bàsiques i els criteris d'avaluació que se li han assignat, superiors o inferiors als que corresponen al nivell en què està escolaritzat, i qualsevol altra decisió de l'equip docent quant a la resposta educativa.

Els resultats de l'avaluació de l'alumne que consten en documents oficials d'avaluació responen a l'aplicació dels criteris establerts en el PI. El PI s'avalua i actualitza d'acord amb el progrés personal de l'alumne. Ha de constar a l'expedient acadèmic de l'alumne.

La família i/o els tutors legals han de conèixer el contingut, l'avaluació i la finalització del PI arribat el moment.

7. EL RECORREGUT D'ESCOLARITZACIÓ DELS ALUMNES AMB NEE

7.1. ALUMNES QUE COMPARTEIXEN RECURSOS I SERVEIS

La resposta educativa d'alguns alumnes amb necessitats educatives especials pot requerir la participació en projectes educatius del centre d'educació especial i del centre ordinari.

7.2. PROGRAMES DE DIVERSIFICACIÓ CURRICULAR

Aquest es dona en l'etapa de la secundària obligatòria, es porta a terme d'acord el Decret 187/2015 del 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria. Consisteixen en mesures i suports addicionals per ajustar la resposta pedagògica de forma flexible i temporal, focalitzant la intervenció educativa en aquells aspectes del procés d'aprenentatge i desenvolupament personal que poden comprometre l'avenç personal i escolar. Tenen per finalitat afavorir l'adquisició d'habilitats funcionals, el màxim autònoma possible, perquè puguin participar en els diversos contextos on es desenvolupa la seva vida adulta.

7.3. PROGRAMES DE FORMACIÓ I INSERCIÓ

Es poden oferir als instituts, en centres d'educació especial, en centres privats entre d'altres. Cada centre adapta el programa a les característiques dels alumnes que atén.

7.4. PROGRAMES DE FORMACIÓ PER A LA TRANSICIÓ A LA VIDA ADULTA

Destinats a nois i noies amb necessitats educatives especials, derivades de discapacitats, que estan en centres d'educació especial o en centres ordinaris. Volen facilitar el desenvolupament de l'autonomia i la integració social.

7.5. ITINERARIS FORMATIUS ESPECÍFICS

Els itineraris formatius específics són ensenyaments professionals adreçats a alumnes entre 16 i 20 anys, amb necessitats educatives especials associades a una discapacitat intel·lectual lleu o moderada i que no poden seguir la formació professional ordinària.

8. ALTRES SERVEIS

8.1. AULA INTEGRAL DE SUPORT (AIS)

L'aula/programa integral de suport (AIS) és un recurs educatiu i terapèutic singular que té com a objectiu proporcionar, de forma temporal, una atenció integral i intensiva. S'adreça a alumnes amb necessitats educatives especials associades a trastorns mentals greus que necessiten suport integral i intensiu de forma temporal per poder assolir l'equilibri i el benestar personal suficient pel retorn als contextos escolars ordinaris.

La incorporació a l'AIS està condicionada a l'elaboració d'un dictamen i/o informe de reconeixement de necessitats educatives especials elaborat per l'EAP, d'un informe clínic del CSMIJ de referència i d'un pla individual que doni resposta a les necessitats educatives, terapèutiques i socials de l'alumne,

El pla de suport individualitzat de l'alumne inclou les actuacions educatives, les terapèutiques i els indicadors d'avaluació, que són revisats de manera sistemàtica pels professionals de l'equip de l'aula integral de suport, amb la participació de l'alumne i la seva família.

8.2. CEEPSIR

Els centres d'educació especial del sistema educatiu poden ser proveïdors de serveis i recursos per als docents d'escoles i centres d'educació secundària, amb la finalitat d'orientar i concretar les actuacions més ajustades a les necessitats educatives de l'alumnat i desenvolupar programes específics de suport a l'escolarització dels alumnes, sempre en coordinació amb els equips directius dels centres i els serveis educatius. Els programes específics de suport a l'escolarització poden ser de dos tipus:

- De col·laboració en l'atenció directa als alumnes amb necessitats educatives especials en coordinació amb el tutor, l'equip docent i el personal d'atenció educativa de l'alumne, l'equip directiu i els serveis educatius.
- D'aplicació de programes d'estimulació de la comunicació i el llenguatge, les habilitats adaptatives, l'autoregulació emocional, i programes de suport a la motricitat i mobilitat i a l'adaptació de l'entorn físic, o altres.

9. CONCLUSIÓ

Tot i que actualment amb la vigència del Decret 150/2017 del 17 d'octubre els alumnes han de matricular-se a l'escola ordinària, aquells que tenen una discapacitat greu o severa o necessiten una elevada intensitat de suport educatiu i mesures curriculars, metodològiques, organitzatives o psicopedagògiques altament individualitzades poden ser escolaritzats en centres d'educació especial.

Com s'exposa als documents per a l'organització i la gestió dels centres, com a mestres d'educació especial hem de conèixer els documents necessaris per tal de desenvolupar la nostra tasca com a docents. Un dels nostres objectius ha de ser respondre a les demandes del nostre entorn i a les característiques que presenta el nostre alumnat. Per això, és necessari tenir en compte la participació i col·laboració dels altres professionals de l'educació, de la salut i de la família, per tal de potenciar el màxim dels nostres alumnes.

Segons la UNESCO l'any 2005, l'educació inclusiva pot ser concebuda com un procés que permeti respondre a la diversitat de les necessitats de tots els alumnes a través d'una major participació de l'aprenentatge, les activitats culturals i comunitàries per reduir la exclusió dins i fora del sistema educatiu.

10. BIBLIOGRAFIA

- PUIGDELLÍVOL, I. (2009). La construcción de una escuela inclusiva. Editorial Graó.
- UNESCO (2005). Educación para todos.
- LOE 2/2006 del 3 de maig.
- LOMCE 8/2013 del 9 de desembre.
- LEC 12/2009 del 10 de juliol, d'educació.
- Decret 150/2017 del 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.
- LISMI, 1982.
- Decret 155/2010 del 2 de novembre, de la direcció dels centres.
- Decret 181/2008 del 9 de setembre, Currículum 2n cicle d'educació infantil.
- Decret 119/2015 del 23 de juny, Currículum d'educació primària.
- Ordre EDU/484/2009 del 2 de novembre, d'avaluació d'educació infantil.
- Ordre ENS/164/2016 del 14 de juny, d'avaluació d'educació primària.
- Resolució dels documents per a l'organització i la gestió dels centres

11. WEBGRAFIA

- AIS: <http://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/diversitat-i-inclusio/mesures-i-suports/intensius/ais/>
- CEEPSIR: <http://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/diversitat-i-inclusio/xarxa-de-suports-a-leducacio-inclusiva/ceepsir/>

1. Introducció.

2. Marc legislatiu.

- Llei Orgànica 2/2006, del 3 de maig, d'educació.
- Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació.
- Decret 150/2017, del 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.

3. El centre d'educació especial.

3.1. Legislació.

- L'any 1982 amb la publicació de la LISMI.
- Decret 117/84 d'integració escolar.
- Decret 299/1997 sobre l'atenció educativa a l'alumnat amb necessitats educatives especials.
- Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. (LEC)

3.2. Concepte.

El concepte d'educació especial ha de desenvolupar-se dins d'una educació ordinària deixant enrere la idea d'educació paral·lela.

4. Procés i criteri d'escolarització.

4.1. Procés.

Únicament quan els alumnes tinguin discapacitats greus o severes que necessitin una elevada intensitat de suport educatiu i mesures curriculars, metodològiques, organitzatives o psicopedagògiques altament individualitzades.

4.2. Criteris d'escolarització.

- El reconeixement de NEE en l'informe de l'EAP reconeixent les necessitats específiques de suport educatiu.
- L'acceptació dels pares, mares i/o tutors legals a la proposta d'escolarització feta per l'EAP.
- Si no hi ha acceptació per part dels pares, mares i/o tutors legals és preceptiu l'informe de la inspecció educativa.
- La resolució del director/a dels SSTT havent considerat prèviament l'informe detallat en l'apartat a), la voluntat de la família i, si s'escau, l'informe de la inspecció educativa, ha d'autoritzar la sol·licitud d'escolarització.

5. Els mestres d'educació especial.

Funcions: impartir els ensenyaments acordats als alumnes, exercir la tutoria d'un grup d'alumnes, col·laborar amb els diferents especialistes del centre, col·laborar amb altres professionals que intervinguin al centre, coordinar i supervisar l'escolarització dels alumnes amb escolarització compartida.

6. Característiques del PEC i del projecte curricular.

6.1. PEC.

Recull la identitat del centre tenint en compte les característiques socials i culturals del context escolar, n'explicita els objectius, n'orienta l'activitat i hi dona sentit amb la finalitat que els alumnes assoleixin les competències bàsiques i el màxim aprofitament educatiu, assegurant

la participació de tots els alumnes en els entorns escolars, independentment de llurs condicions i capacitats.

6.2. Currículum.

- Decret 181/2008 del 9 de setembre, Currículum 2n cicle d'educació infantil.
- Decret 119/2015 del 23 de juny, Currículum d'educació primària.
- Ordre EDU/484/2009 del 2 de novembre, d'avaluació d'educació infantil.
- Ordre ENS/164/2016 del 14 de juny, d'avaluació d'educació primària.

6.3. PI.

Document que ha d'incloure les mesures i els suports adreçats a l'alumne referents als àmbits, les àrees o matèries que afavoreixen l'assoliment de les competències bàsiques, i els criteris d'avaluació que se li han assignat, superiors o inferiors als que corresponen al nivell en què està escolaritzat, i qualsevol altra decisió de l'equip docent quant a la resposta educativa.

7. El recorregut d'escolarització dels alumnes amb NEE.

7.1. Alumnes que comparteixen recursos i serveis: participació en projectes educatius del centre d'educació especial i del centre ordinari.

7.2. Programes de diversificació curricular: a l'ESO mesures i suports addicionals.

- 7.3. Programes de formació i inserció:** en centres d'educació especial o privats.
- 7.4. Programes de formació per a la transició a la vida adulta:** per nois i noies amb necessitats educatives especials que estan en centres d'educació especial o ordinaris.
- 7.5. Itineraris formatius específics:** ensenyament professionals per alumnat entre 16 i 20 anys, amb necessitats educatives especials associades a una discapacitat intel·lectual lleu o moderada i que no poden seguir la formació professional ordinària.
- 8. Altres serveis.**
- 8.1. AIS:** L'aula/programa integral de suport (AIS) és un recurs educatiu i terapèutic singular que té com a objectiu proporcionar, de forma temporal, una atenció integral i intensiva.
- 8.2. CEEPSIR:** Els centres d'educació especial del sistema educatiu proveïdors de serveis i recursos per als docents d'escoles i centres d'educació secundària.

13. GLOSSARI

Centre d'educació especial.	Informe NESE.
Mestre d'educació especial.	Escolarització compartida.
Projecte educatiu de centre.	AIS.
Currículums.	CEEPSIR.
Pla individualitzat.	

Xaloc Oposicions